

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Zastępca Dyrektora
Eliza Wiśniewska

DUS-II.055.17.2023.SG

Warszawa, dnia 10 listopada 2023 r.

Szanowny Panie,
działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Pana petycją w sprawie wprowadzenia zmiany do ustawy z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, polegającej na modyfikacji przepisu określającego warunek przyznania świadczenia, uprzejmie wyjaśniam, co następuje:

Przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051) świadczenie, jest specjalnym nieskładkowym świadczeniem, finansowanym z budżetu państwa. Nie jest ono emeryturą, ani dodatkiem do emerytury.

Świadczenie to - w przeciwieństwie do emerytury, która jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego de facto ma charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej, a przy ustalaniu prawa do jego otrzymania są brane pod uwagę wszystkie dochody osiągane przez osobę zainteresowaną. Ma ono na celu zapewnienie minimalnego dochodu osobom, które by wychować dzieci w rodzinach wielodzietnych nie podjęły zatrudnienia, bardzo często z przyczyn niezależnych od siebie, lub z niego zrezygnowały, i z tego powodu nie nabyły prawa do emerytury lub ich emerytura jest niższa od najniższej emerytury. Należy pamiętać, że świadczenie to jest skierowane do ściśle określonej grupy osób, tj. osób, które spełniły m. in. warunek wieku, urodzenia i wychowania lub wychowania co najmniej czworga dzieci. Jednym z podstawowych kryteriów ubiegania się o to świadczenie jest brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego świadczenia może uzyskać świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej najniższej emerytury. Osoba pobierająca świadczenie niższe od najniższej emerytury może liczyć na uzupełnienie do wysokości najniższej emerytury, która od 1 marca 2023 r. wynosi 1588,44 zł brutto.

Świadczenie to stało się - zgodnie z przyjętymi założeniami - swoistym uhonorowaniem osób, które wychowały co najmniej czworo dzieci. Podkreśla ważną z punktu widzenia rozwoju kraju funkcję społeczną pełnioną przez rodziców, w większości przez kobiety, związaną z wychowywaniem dzieci, doceniając trud wychowawczy rodziców w rodzinach wielodzietnych.

Wprowadzając przedmiotowe świadczenie do systemu prawnego zakładano, że jednym z jego zasadniczych celów będzie likwidacja - przynajmniej częściowo - nierówności

i skutków dysfunkcji rynku pracy w powojennej Polsce. Niektóre kobiety, które zrezygnowały z pracy albo nie miały możliwości jej podjęcia z powodu opieki nad dziećmi w rodzinie wielodzietnej, nie nabyły prawa do emerytury z tzw. starego systemu emerytalnego lub nie wypracowały emerytury w wysokości najniższej z nowego systemu emerytalnego.

Dlatego ustawa o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym jest przede wszystkim narzędziem pozwalającym niektórym osobom urodzonym przed 1949 r. (objętym tzw. starym systemem emerytalnym) uzyskać zabezpieczenie społeczne. Brak dostatecznego stażu pracy wykluczał je bowiem z powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego. Trudno być obojętnym na sytuację, w której osoby poświęcając życie na wychowanie większej liczby dzieci, w czasach które nie były przyjazne godzeniu ról zawodowych i rodzinnych, byłyby zagrożone na starość ubóstwem.

Należy jednocześnie zwrócić uwagę, że nieustannie trwają prace nad poszukiwaniem jak najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych. Przykładem takich działań jest znowelizowanie przepisów w zakresie opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek, stąd też wliczały się one do emerytury, jako okresy nieskładkowe. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Ponadto, wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) pozwala uwzględniać w emeryturze (w kapitale), jako okres składkowy niezależnie, w jakim okresie kobieta z niego korzystała. W praktyce oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 80-tych, mają możliwość przeliczenia, a zarazem podwyższenia emerytury.

Wprowadzenie tak znaczącej zmiany, jaką Pan postuluje, czyli obniżenie wymogu urodzenia i wychowania co najmniej czworga dzieci do trojga, prowadziłoby do znacznego rozszerzenia grupy osób mających prawo do starania się o to świadczenie. Taka zmiana niosłaby za sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczyłaby znacznie liczniejszej, niż dotychczas grupy osób. Wątpliwym byłby również, pomijając fakt, iż system ubezpieczeń społecznych nie jest narzędziem do realizacji takiego celu, wskazywany w petycji wpływ na zjawiska demograficzne. Wydaje się, że obniżenie warunku urodzenia i wychowania czwórki dzieci do trójki dzieci, mogłoby wywołać skutek wręcz odwrotny od zamierzonego.

Mając powyższe na uwadze Departament Ubezpieczeń Społecznych informuje, że w Ministerstwie nie są obecnie prowadzone prace legislacyjne nad zmianą przepisów regulujących kwestie dotyczące warunków, które muszą być spełnione przez osoby ubiegające się o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, we wskazanym przez Pana zakresie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska

Zastępca Dyrektora

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

